

2023-yil. 1-son.

TIL VA ADABIYOT TA'LIMI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
XALQ TA'LIMI VAZIRLIGINING
ILMIY-METODIK JURNALI

Elektron jurnal

НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ
ЖУРНАЛ МИНИСТЕРСТВА
НАРОДНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН

Я ПРЕПОДАВАНИЕ
ЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ

Электронный журнал

LANGUAGE AND LITERATURE
TEACHING | SCIENTIFIC-METHODOLOGICAL JOURNAL OF THE MINISTRY
OF PUBLIC EDUCATION OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

Electronic journal

2023-yil
1
son

«Til va adabiyot ta'limi»
«Преподавание языка и литературы»
«Language and literature teaching»

ilmiy-metodik jurnal / научно-методический журнал

Bosh muharrir

Bahodir JOVLIYEV

Tahrir hay'ati:

Baxtiyor Saidov
Dilshod Kenjayev
Nizomiddin Mahmudov
Nargiza Rahmonqulova
Yorqinjon Odilov
Nasirullo Mirkurbanov
Jabbor Eshonqulov
Valijon Qodirov
Baxtiyor Daniyarov
Abdurahim Nosirov
Tolib Enazarov
To'liqin Saydaliyev
Ravshan Jomonov
Zulxumor Mirzayeva
Qozoqboq Yo'ldoshev
Tajixon Sabitova
Salima Jumayeva
Nilufar Namozova
Qayum Baymirov
Manzar Abdulkayrov
Lutfullo Jo'rayev
(bosh muharrir o'rinbosari)
Alijon Safarov (elektron nashr uchun)
Madina Nuriddinova (elektron nashr uchun)
Latifa Xudayqulova (elektron nashr uchun)
Barno Kadirova (elektron nashr uchun)

Muharrirlar:

Nilufar Namozova
Nigora Uralova
Emma Torosyan
Nargis Bobodjanova

Sahifalovchilar:

Akmal FARMONOV
Gulnoza VALIYEVA

Tahririyat manzili:

100038, Toshkent shahri
Matbuotchilar ko'chasi 32-uy.
Telefon: (98) 121-74-16,
(71) 233-03-10, (71) 233-03-45, (71) 233-03-67.
e-mail: til_adabiyot@umail.uz
veb-sayt: www.tilvaadabiyot.uz

M U N D A R I J A

TAHLIL

Shodiya A'zamova. "Shaytonning Tangriga isyoni" asarining tahlil va talqini	2
Xasan Gafforov. Gender lingvistikasining dolzarb muammolari	4
Zebo Umarova. Zamonaviy tilshunoslikda xalqaro turizm terminologiyasidagi innovatsiyalar	6
Manzar Abdulkayrov. Navoiy asarlaridagi shakldoshlik hosil qiluvchi so'zlar tahlili	8
Ravshan Niyozov. Jon Grishamning "Qotillik payti" asaridagi zamon va ijtimoiy munosabatlar kategoriyasining badiiy talqini	9
Darmonoy O'rayeva, Dilorom Jo'rayeva. Anbar Otin ijodida gender tenglik talqini	10
Sadoqat Mamajonova. Navoiy dahosini anglash	12
Maftuna Xalova. Ayollar she'riyatida davr va janr poetikasi	14

TILSHUNOSLIK

Elena Surmilova. Feminization of the english language in modern social context	16
---	----

TADQIQOT

Yo'ldosh Rahmatov. Xalq maqollari va obrazli tafakkur	18
Nodira Mirhaydarova. Rus tilidagi "Духовность" umumiy semali leksemalarning o'zbek tiliga tarjimai	21
Murotali Latipov. Is'hoqxon Ibrat asarlari leksikasida o'zlashma qatlam so'zlar va davr neologizmlari	24
Raxmatulla Norbekov. So'z san'atini maktabda germeneytik mezonlar bilan o'rganish	27
Mansurbek Masharipov. Mahmudxo'ja Behbudiy publitsistikasida arabcha o'zlashma sinonim birliklar	30
Farrux Yuldashev. Lingvoma'naviyatshunoslik: lingvokulturologiya va aksiolingvistikaga munosabat	33
Ra'no Ashurova. Système ponctuel français: historique et état actuel	36
To'xtamurod Rajabov. Badiiy ko'chim vositasida yangi ma'no hosil qilish shakllari	38
Madina Rashidova. So'z-gaplar tasnifi	40
Sardor Sherkulov. U.Folknerning "Shovqin va g'azab" romanida obraz tipologiyasi va nuqtayi nazarlar xilma xilligi	43
Saodat Muminova. Bobur ma'naviy-intellektual yetuk shaxs.....	45
Norbek Yunusov. Ingliz va o'zbek tillarida fe'l-avtor ifodalovchi sifatlarning lingvistik tavsifi haqida	47
Gulnora Ergasheva. Teaching english in preschool institutions	50
Gulsanam Sanayeva, Mirshod Abdurahmonov. Ingliz tili fanini o'zlashtirishda tinglab tushunish topshiriqlarning ahamiyati	53
Ma'sud Jabborov. Millatlararo totuvlik va diniy bag'rikenglik o'zbek xalqining yuksak qadriyatidir	54
Mohigul Alimardonova. Beshinchi sinf ona tili mashg'ulotlari uchun berilgan mashqlar doirasida o'qib tushunish metodlari	55
Nafisa Obidova. Hikoyada badiiy-psixologik kechinma tasviri	57
Dildora Omonova. O'quvchilarning lingvistik kompetensiyalarini shakllantirishning nazariy-metodik asoslari	59
Zarina Saylijeva. Ibrohim Haqqulning fikr aytish mahorati	62
Dilora Sidiqova. Masofaviy ta'lim tushunchasi va uning ahamiyati	64
Gulbahor Hasanova. Mumtoz asarlarni o'qitishda muammolar tahlili	66
Feruz Matenova, Djamilya Abduganiyeva. Types of translation and its main classifications	68
Zebiniso Bekmuradova. Xiazm va takror figuralar	70
Tumaris Kabulova. The problem of identity in the american literature of post second war period	72

ЯЗЫКОЗНАНИЕ

Лю Синь. Названия свадебных салонов как лингвистический источник	74
---	----

ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЕ

Раъно Казакова. О первых переводах «Бабур-наме» на русский и другие языки	76
Диана Абдураманова. Эпос и роман: явление жанровой модификации	78

ФОРМЫ ОБУЧЕНИЯ

Рано Батырова. Методика преподавания литературы на основе современных методов обучения.....	80
Ситора Ашурова. Важность интерактивных занятий в классе при обучении иностранному языку.....	81

ОБСУЖДАЕМ, СПОРИМ

Барно Саурова. Несколько слов о фольклоре и фольклоризации литературного языка	83
---	----

yetkazib bermoqchi bo'lgan asosiy mazmun, deb qaradigan bo'lsak, uni ochib beruvchi detallar va ularning struktural tahlilini hikoyada ko'rib chiqamiz. Asar to'raligicha tabiat va inson o'rtasidagi chambarchas bog'liqlik ustiga quriladi. Ya'ni butun boshli jamiyatni tabiatga mengzash, tabiatdagi uyg'onish fasli insonlar e'tiqodi orqali ochiladigan qalbidagi imon eshigi, o'rik daraxti mana shu imonning belgisi, asarning eng ahamiyatli komponenti esa qahramonlarning hayoti va qushlarning bu hayotni aks ettirishidir. Asarda qushcha doim ham ko'rinish bermasligi holati va Husanning doimo qalbiga quloq solib ish tutmasligidan, otasining oldiga akasi bilan birgalikda borislari esa daraxt shoxida bir-biriga o'xshash ikkita qushning paydo bo'lganiga ishora. Shu o'rinda muallif asar qahramonlari sifatida nega aynan egizaklarni tanlaydi, degan haqli savol tug'iladi. Bu egizaklar tashqi xususiyati orqali butun bashariyatning ongi hamda dunyoqarashini ochib berishga xizmat qilishiga guvoh bo'lamiz. Keng doirada mushohada qiladigan bo'lsak, barcha yaratilgan tashqi xususiyatlari bilan bir xil ammo ularning ruhi va ongi eng asosiy tafovut nuqtasidir. Hikoyaning bir nechta o'rinida qahramonlar

diniy tushunchalar borasida ziddiyatga kelishiga guvoh bo'lamiz. Husan har gal bu muhosasizlikda akasiga yon bersa-da, o'z e'tiqodida sobit qoladi. Bundan biz chin musulmon murosa bilan ish tutishi, ruhiyatidagi o'zaro kurashlar so'ngida imoniga sodiq qolib, o'zligini anglashi kerakligini tushunamiz.

Asarda qahramon uzil-kesil qarorga kelishiga sababchi bo'lgan personaj nuroniy otaxon obrazi hisoblanadi. Jamoaviy namoz o'qish vaqtida salomatligiga ziyon yetishi, aslida sog'lig'i taqozo qilmasa ham jamoaviy ibodatlariga borishi uning o'zida mavjud tushunchalarning chinakamiga anglanmaganidan darak beradi.

Nihoyat, asarning so'ngida hajdan qaytayotgan hojidek ehrom – oq libosga burkangan o'rik daraxti gullarining to'kilishi aslida Hasan ma'lum maqsadlaridagina qilayotgan ibodatlarining ko'kka sovurilgani, qabul bo'lmaganidan dalolat beradi.

Hikoyada tahlil qilishga undaydigan yana ko'plab jihatlari borki, ular o'quvchini asarni qayta-qayta o'qib, teran fikrlashni undaydi. Bu esa, albatta, yozuvchining mahorati va yutug'i.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. A.Xolmurodov. Ruhiy kechinma va uning badiiyati. O'zbek tili va adabiyoti. 1997. 58-bet
2. J.Eshonqulov. Ruhiy tahlil metodi xususida O'zbek tili va adabiyoti. 1999. 42-bet.
3. U.Hamdani. Musulmon. 2012.
4. Ziyoz.com.

Dildora Omonova,

Buxoro davlat universiteti tayanch doktoranti

O'QUVCHILARNING LINGVISTIK KOMPETENSIYALARINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY-METODIK ASOSLARI

Annotatsiya. Mazkur maqolada kompetensiya, uning ma'nosi va turlari, lingvistik kompetensiya turlari, ma'nosi, uning kelib chiqish jarayoni haqida ma'lumot keltirib o'tilgan. Shuningdek, maqolada lingvistik kompetensiya va uning turlari, boshlang'ich sinf o'quvchisida lug'at boyligini oshirishda lingvistik kompetensiyaning o'rni haqida ma'lumot berilgan.

Kalit so'zlar: kompetensiya, lingvistik kompetensiya, milliy o'quv dasturi, ona tili va o'qish savodxonligi, kompetensiyaga doir topshiriqlar.

Kirish. Ta'limda kompetensiyaga asoslangan yondashuv, bilimlar bazasi, malaka va ko'nikmalar majmuasini, shuningdek, o'quvchida kreativ savodxonlik elementlarini shakllantirish zarurligini inkor etmaydi. Ta'limda kompetensiyaga asoslanish orqali bilim, malaka va ko'nikmalar integratsiyalashishini ta'minlaydi. Shu bilan birga kishi egallagan bilim, ko'nikma, malakalar majmuasi ham kompetensiya hisoblanadi. Kompetensiya so'zi muayyan vazifani bajarish uchun biror shaxs yoki tashkilotga berilgan kompetentlik va

huquq ma'nosida ham qo'llaniladi. Kompetensiya o'quvchining muayyan sohada samarali faoliyat ko'rsatishi uchun zarur bo'lgan ta'limiy tayyorgarligiga nisbatan qo'yiladi.

Muhokamalar. Bugungi kunda ta'lim jarayoniga kompetensiya, lingvistik kompetensiya va uning turlarining qo'llanish usullari kirib keldi hamda jadallik bilan rivojlanmoqda. Lingvistik kompetensiya nazariyasi tarixiga qaradigan bo'lsak, lingvistik kompetensiya nazariyasi 20-asrning eng ko'zga ko'ringan tilshunos-

laridan biri Xomskiy tomonidan taklif qilingan va uning nazariyasi nazariy tilshunoslik maydonida inqilob qilgan. Biroq Xomskiyning lingvistik kompetensiya nazariyasi, tabiiyki, keyinroq muhokama qilinadigan bir qator omillar bo'yicha shubha ostiga qo'yildi va fanga Dell Hymes o'zining lingvistik kompetensiya nazariyasini kiritdi. Xomskiyning g'oyalarga ko'ra, lingvistik kompetensiya nafaqat tilni bilish, balki kimga qanday xabarni yetkazish va uni har qanday kontekstda qanday qilib to'g'ri yetkazishni o'z ichiga oladi. So'zlovchilarga turli nutq shakllaridan foydalanish va tushunish imkonini beradigan ijtimoiy-madaniy bilim. Dastlab kompetensiya tilni ishlatish jarayonida faoliyatga yo'naltirilgan bilim, ko'nikma va malakalarning majmuyi sifatida qo'llanilgan.

Bir necha yil o'tgach, Xomskiy lingvistik kompetensiya tushunchasini taqdim etdi. Xomskiyning ta'kidlashicha, "ideal so'zlovchi – tinglovchi" o'z nutq jamoasida so'zlashuvchi tilni to'liq egallaydi va unga ko'ra, "har bir tilda so'zlashuvchi generativ grammatikani o'zlashtirgan va o'z ichiga olgan" hamda bu uning ushbu mavzu bo'yicha bilimini ko'rsatadi. Xomskiy tilning qanday qilib olinganligi va madaniyat doirasida ishlashini tavsiflashga qaratilgan bir qancha nazariyalarni ishlab chiqdi. Lingvistik kompetensiya universal grammatika deb nomlanuvchi lingvistik xulq-atvorning kengroq nazariyasining bir qismi bo'lib, u tilni bolalar rivojlanishi asnosida takomillashib boradigan tabiiy qobiliyat sifatida tushuntiradi. Bu nazariya nutqning qat'iy o'rganilgan xatti-harakati ekanligi haqidagi g'oyadan farq qiladi.

Lingvistik kompetensiyaga mutaxassislar tomonidan turli davrlarda turli ta'riflar berilgan. Ural federal universiteti dotsenti, pedagogika fanlari nomzodi T.A.Pirkova "Содержание и структура лингвистической компетенции" ("Lingvistik kompetensiyaning mazmuni va tuzilishi") maqolasida lingvistik kompetensiyaga bir qancha ta'riflar bergan. I.L.Beam qarashlari lingvistik kompetensiya va sotsiolingvistik jihatlarni o'z ichiga oladi va uni "lingvistik vositalarga ega bo'lish, matn yaratish va tushunish jarayoni", deb ta'riflaydi. [1, 29]. R.K.Minyar-Beloruhev lingvistik kompetensiyani "til tizimi va nutq faoliyati jarayonida lingvistik vositalardan foydalanish qoidalarini bilish" deb belgilashni taklif qiladi. [2, 31]

Demak, ilmiy pedagogik, psixologik qarashlar shuni ko'rsatadiki, kompetensiya murakkab, ko'p qismli qator fanlar uchun mos keladigan tushuncha hisoblanadi. Kompetensiya inglizcha "competens" so'zidan olingan bo'lib, "layoqatli", "qobiliyatli" kabi ma'nolarni ifodalaydi. Kompetensiyaviy yondashuv ta'limda har bir ta'lim oluvchining uquvi, layoqati, qobiliyati inobatga olinishini nazarda tutadi. Milliy o'quv dasturiga ko'ra, kompetensiya (o'quvchining) – mavjud bilim, malaka va ko'nikmalarini kundalik faoliyatida qo'llay olish qobiliyatidir.

Ona tili mashg'ulotlari davomida kompetensiya kommunikatsiya (muloqot) ishtirokchilari tomonidan ta'limning aniq maqsadlariga qaratilgan nutq faoliyatini rivojlantirishga imkon beradigan bilim, ko'nikma, malaka va shaxsiy fazilatlar yig'indisini ifodalaydi. Mazkur o'quv predmetining asosiy vazifasiga o'quvchilarga quyidagi kompetensiyalarni rivojlantirish kiradi:

Lingvistik kompetensiya – ona tili imkoniyatlaridan yetarli darajada foydalana olish uchun tilning leksik, fonetik, orfoepik, orfografik, punktuatsion me'yorlarini yetarli darajada bilish va nutq faoliyati turlari (tinglab-tushunish, gapirish, o'qish va yozuv)da qo'llay bilishni nazarda tutadi.

Ijtimoiy-lingvistik kompetensiya so'zlovchining muayyan nutqiy vaziyat, kommunikativ maqsad va xohish-istagidan kelib chiqqan holda kerakli lingvistik shakl, ifoda usulini tanlash ko'nikma va malakalarni o'z ichiga oladi.

Ijtimoiy-madaniy kompetensiya autentik nutqning milliy xususiyatlari o'zi yashayotgan mamlakatning urf-odatlarini, qadriyatlarini, marosimlari va boshqa milliy-madaniy jihatlarni o'ziga mamlakat bilan taqqoslagan holda taqdim etish bilan bog'liq.

Ijtimoiy kompetensiya ijtimoiy-lingvistik kompetensiya va sotsiomadaniy kompetensiyalarni o'z ichiga oladi. U hozirgi ko'p madaniyatli dunyoda ta'lim oluvchilarda, avvalo, o'z ona tilini puxta o'rganish va shu orqali chet tillarini o'rganish muhimligi tushunchasi, ona tilining barcha uslublarida muloqot qilish, o'zi ustida mustqail ishlash va ijtimoiy moslashuv vositasi sifatida foydalanish ehtiyojini shakllantirish va rivojlantirish, fuqarolik, vatanparvarlik fazilatlarini tarbiyalashda, ona tili orqali madaniyatlararo muloqotni amalga oshirish istagi va xohishida namoyon bo'ladi.

Diskursiv kompetensiya (diskurs – og'zaki yoki yozma nutq matni) matnini to'g'ri talqin qilish va tuzish, shuningdek, shunga mos nutqiy muloqot turini tanlash uchun og'zaki va yozma (stilistik hamda tarkibiy qismlarini bilib olishni nazarda tutgan) matnlar tuzishda malaka va ko'nikmalardan iborat.

Kompensator kompetensiya ona tili muhitida nutqiy hamda ijtimoiy muloqot tajribasidagi kamchilik va nuqsonlarni ayrim verbal/noverbal vositalar yordamida to'ldirish, kommunikativ vaziyatda tushunmovchiliklar bo'lgan paytda savolni takroran so'rash, sukut saqlash va boshqalar orqali murakkab vaziyatlardan uddaburonlik bilan chiqib ketish qobiliyatini nazarda tutadi.

O'quv-bilish kompetensiyasi ta'lim oluvchilarning mustaqil bilim olishida til va til orqali madaniyatlarini o'rganishning kompetensiyalar yig'indisi bo'lib, zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish bilan bog'liq bo'lgan mantiqiy, metodologik va umumta'lim vazifalarni o'z ichiga oladi.

Sanab o'tganlarimiz umumiy tarzda pragmatik kompetensiya, deb nomlanadi. Yuqorida aytilganidek, bugungi kunda ona tili va o'qish savodxonligi darslarida o'quvchilar asosan lingvistik kompetensiyani rivojlantiradi. O'quvchilarning lingvistik kompetensiyasi ularning til bo'yicha olgan bilimlari, bu bilimlarni amaliyot bilan bog'lash ko'nikmasi va nutq hosil qilish malakasidir. O'quvchilarga til qurilishi bo'yicha berilgan bilimlar og'zaki va yozma nutqini rivojlantirishga qaratilsa, bu ularning lingvistik kompetensiyasini shakllantirishga xizmat qilgan bo'ladi.

Bugungi kunda boshlang'ich sinflarda ona tili va o'qish savodxonligi darslarini tashkil etishda lingvistik va nutqiy kompetensiyalarni shakllantirish vazifasi juda muhim bo'lib, bu ikkala tushunchaning mazmun-mohiyati turlicha hisoblanadi. Biroq ular bir-birini to'ldirib ham boradi. Milliy o'quv dasturiga ko'ra, o'quvchiga berilayotgan bilim til qurilishiga doir bo'lsa, bu uning lingvistik kompetensiyasini shakllantirishga xizmat qilgan bo'ladi. Og'zaki va yozma nutqni rivojlantirish uchun xizmat qilmagan bilimlar, lingvistik kompetensiya tarkibiga kiritilmaydi. Misol uchun urg'u mavzusini oladigan bo'lsak, chetdan o'zlashgan so'zlarni to'g'ri talaffuz qilish qoidalari o'quvchilarning nutqiy malakasini rivojlantiradi. Ammo o'zbek tilida so'z urg'usining oxirgi bo'g'inga tushishi yoki ayrim qo'shimchalarning so'z oxirida urg'u olmasligi haqidagi bilimlar lingvistik kompetensiya tarkibiga kirmaydi. Chunki bu bilimlar malakaga aylanmaydi. O'quvchi ularga ega bo'lmasa ham, tegishli o'rinlarda so'z bo'g'inlariga urg'u berishda xato qilmaydi.

Boshlang'ich sinf ona tili va o'qish savodxonligi darsliklaridagi bir qancha mavzular o'quvchilarning lingvistik kompetensiyasini shakllantirish uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Milliy o'quv dasturi asosida yaratilgan bu darsliklar o'zining zamonaviyligi, o'quvchilarda nutq malakalarini shakllantirish imkoniyatining kengligi, ta'limga raqamli texnologiyalarni keng joriy etishni talab qilishi bilan ajralib turadi. Mazkur darsliklar o'quvchilarning tafakkurini boyitish, tanqidiy fikrlashga o'rgatish, mavjud muammolar yuzasidan har tomonlama mulohaza yuritish, o'z fikrini erkin bayon qilish, og'zaki

va yozma nutq mazmunini ongli tushunish, matnni tahlil qilish ko'nikmasini rivojlantirishga yo'naltirilgan.

Qolaversa, bugungi kunda boshlang'ich sinf ona tili va o'qish savodxonligi darsliklarida ham o'quvchilarning lingvistik kompetensiya (fonetika, imlo, leksikologiya, morfologiya, sintaksis)ga doir mashqlar berilgan. Masalan, 2-sinf ona tili va o'qish savodxonligi darsligining 2-qismidagi "Vaqt qadri" deb nomlangan bo'limdagi "Donishmand soat" mavzusida qo'sh undoshlarini topishga doir savol va topshiriqlar berilgan. Bunday savol va topshiriqlarni biz darsliklarda ko'plab uchratishimiz mumkin.

Yuqorida kompetensiya, lingvistik kompetensiya, uning turlari, paydo bo'lish tarixi haqida to'xtalib o'tdik va qisman ma'lumotlar berib o'tdik. Hozir esa yangi milliy o'quv dasturiga asosan boshlang'ich sinf o'quvchilarning lingvistik kompetensiyasini rivojlantirish uchun nimalarga e'tibor qaratish kerakligi haqida to'xtalib o'tamiz.

Har qanday nutqiy bayon grammatik jihatdan o'zaro bog'langan, mazmunga mos so'z va so'z birikmalarining ma'lum izchillikda joylashtirilishidan tuziladi. Kishining lug'ati qanchalik boy va rivojlangan bo'lsa, uning nutqi ham shunchalik boy bo'ladi. O'z fikrini aniq va ifodali bayon etishiga keng imkoniyat yaratiladi. Shuning uchun lug'atning boyligi, xilma-xilligi, harakatchanligi nutqni muvaffaqiyatli o'stirishning muhim sharti hisoblanadi. O'quvchi lug'atining boyishiga, birinchi navbatda, uni o'rab olgan muhit, tabiat, insonlar hayoti, o'qish faoliyati, kattalar va tengdoshlari bilan bo'lgan muloqotlari asosiy manba vazifasini bajaradi.

XULOSA. Boshlang'ich sinf ona tili va o'qish savodxonligi darslarida o'quvchilarda lingvistik kompetensiyani rivojlantirish juda muhim jarayon hisoblanadi. Chunki o'quvchida lingvistik kompetensiyani rivojlantirish orqali unda tilning leksik birliklari va grammatik tuzilishi haqidagi bilimlarni tizimlashtirish, to'ldirish bilan bir vaqtda o'z-o'zidan amalga oshmaydi. Bu dars davomida sekinlik bilan rivojlanib boradigan jarayon hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Umumiy o'rta ta'limning milliy o'quv dasturi (ona tili). – Toshkent, 2021. 252-bet.
2. Iroda Azimova, Klaraxon Mavlonova, Sa'dullo Qurunov, Shokir Tursun Ona tili va o'qish savodxonligi. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 2-sinfi uchun darslik. – Toshkent, 2021.
3. Omonova Dildora N. Q. Conceptual Bases of Linguistic Competences in Updating the Content of Education //International Journal of Trend in Scientific Research and Development. – 2022. – T. 6. – №. 6. – C. 1546-1550.
4. Omonova D.N. LINGVISTIK KOMPETENSIYALARNI RIVOJLANTIRISHDA MEDIA TA'LIM VOSITALARDAN FOYDALANISH //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – T. 1. – №. 1. – C. 182-183.